

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarépféltári csekkzámla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁR NAP

Elfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1937.

XVIII. évfolyam, 25. szám.

Junius hó 20.

A Falu-Gazdaszövetség nagysikerű közgyűlése Orosházán

A Falu-Gazdaszövetség évi rendes közgyűlését, amely iránt országsszerte igen nagy érdeklődés nyilvánult meg, komoly és maradandó siker jegyében június hó 13-án, vasárnap tartotta meg Orosházán.

A közgyűlésen a földművelésügyi minisztert Parragh Gyula dr. miniszteri tanácsos, az Országos Központi Hitel- és Szövetkezeti Schandl Károly dr. alelnök-vezérigazgató, a Hungaria-központot Wünschner Frigyes vezérigazgató és Wettelein András dr. igazgató, a Köztisztviselői és Körtisztviselői Országos Egyesületét Tury Sándor titkár, az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központot Nagy Sándor osztályvezető, a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamarát Gesztelyi Nagy László igazgató, az Országos Mezőgazdasági Kamarát és a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarát Varga László titkár képviselők, a Magyar Országos Tudósító és a Magyar Agrár Újságírók és Írók Országos Egyesülete részéről Vörös Imre szerkesztő jelent meg a közgyűlésen.

A Falu-Gazdaszövetség központja részéről leutaztak Mayer János ny. miniszter, elnök; Krúdy Ferenc országgyűlési képviselő, alelnök; Plósz István országgyűlési képviselő és Szabó Sándor ny. főispán, igazgatóválasztmányi tagok; Teólyes István dr. ügyvezető-igazgató és Apostol Béla dr. titkár. A Vasárnapot Mayer Emil szerkesztő képviselte.

Az Orosháza-monori Gazdakör ünnepe

A közgyűlés előestéjén a fővárosi vendégek résztvettek az Orosháza-monori Gazdakörben rendezett szép és bensőséges ünnepségen, amelyen a nap folyamán megtartott tanyaudvar-verseny eredményének kihirdetésére és azoknak a férfiaknak kitüntetésére került sor, akik nagy érdemeket szereztek a kitünőt gazdakör felvirágztatására körül.

Vági András gazdaköri elnök köszöntötte a fővárosi vendégeket, akiknek élén Mayer János ny. miniszter válaszolt néhány keresetlen szóval. Ezután kezdetét vette az ünnepség. Csizmadia András, a kerület országgyűlési képviselője, rövid megnyitóbeszédet mondott, majd Márky Jenő vármegyei gazdasági felügyelő felolvasta a tanyaudvar-verseny eredményét. A bírálóbizottság beható helyszíni szemle és gondos mérlegelés után úgy döntött, hogy ifj. Horváth Mihályt, Czizkora Jánost aranyéremmel, Tompa Istvánt, Kun Sándort, Baranyai Józsefet ezüstéremmel; Krausz Imrét és Varga Lajost elismerő oklevéllel tünteti ki. Elismerő oklevélet kapott ezenkívül Vági András a fásítás terén elért példás teljesítményéért és Czizkora János egy asztali órát az állattenyésztés terén elért szép sikeréért.

Az eredménykihirdetés után Mayer János ny. miniszter mondott mélyen-

szántó beszédet, amelyben azt hangsúlyozta, hogy a kötelességet hűséggel teljesítő késember éppen olyan nagy munkát végez, mint az, akit a sors szelebből intézkedési körrel ruházott fel. Különösképpen meg kell becsülnünk azokat, akik a falusi nép javáért folyó munkásságukkal vállnak ki embertársaik közül. A Falu-Gazdaszövetség örömmel tett eleget e szép kötelességének ez alkalommal is, amikor Balassa János Hungaria ügyvezető-elnöknek, az Orosháza-monori Gazdakör tiszteletbeli elnökének; Bulla Sándor dr. orosházi főjegyzőnek díszelnökké; Csizmadia András országgyűlési képviselőnek tiszteletbeli elnöké; Gesztelyi Nagy Lászlónak, a Kecskeméti Mezőgazdasági Kamara igazgatójának tiszteletbeli elnöké és Göndös Józsefnek, az orosházi Kisbirtokos Szövetség elnökének tiszteletbeli elnöké való megválasztását megerősítette és az erről szóló díszoklevelet számukra kiállította.

Mayer János ezután a hallgatóság lelkes éljenzése közben kiosztotta a díszokleveleket, majd kezdetét vette a számszemélyes vacsora, amelyen a gazdakör csaknem valamennyi tagja résztvett. A pohárköszöntők során Gesztelyi Nagy László, Csizmadia András, Kun Sándor, Göndös József, Krúdy Ferenc, Schandl Károly, Balassa János és Plósz István szóaltak fel igen nagy sikert aratva. A hallgatóság hosszasan és őszinte melegséggel ünnepelte a Falu-Gazdaszövetség vezérkarát, a tanyaudvar-verseny résztvevőit és az Orosháza-monori gazdakör tiszteletbeli elnökeit. Az ünnepségből méltó rész jutott az Orosháza-monori gazdakör jeles vezetőinek, legelsősorban Vági András elnöknek és Násztor József titkárnak, akik teljes odaadással mindent elkövettek a tanyaudvar-verseny zavartalan lebonyolítása érdekében.

Vacsora után a fővárosi vendégek autókön Gyopáros-fürdőre hajtottak, elszállásukal egyúttal itt történt, a község szállójában.

A közgyűlés

Másnap, vasárnap délelőtt a fővárosi vendégek reggelin vettek részt Csizmadia András országgyűlési képviselő orosházi vendégszerető házában és utóéletlenül kedves családjában körében.

A közgyűlés megkezdésének időpontja délelőtt fél 11 óra volt kitűzve a Kisbirtokos Szövetség megkapó székházának dísztermébe és bár a forróság szinte elviselhetetlen volt, a terem mégis zúfolással megtelt a Kisbirtokos Szövetség és az Orosházi Gazdai Egyesület tagjaival, valamint Békéscsaba egész területéről érkezett gazdaküldöttségekkel.

A közgyűlésen résztvett rajtuk kívül: vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla dr. főispán, Kics László főszolgabíró, Csizmadia András országgyűlési képviselő, Kovács János helyettes főjegyző, Szabó András jegyző, Baranyai Kálmán bíró, Jánóczy István albíró, Balassa Béla felsőmezőgazdasági iskolai igazgató, Pfeiffer István Békéscsaba város képviselője, Márky Jenő vármegyei gazdasági felügyelő, Nagy József járási gazdasági felügyelő, Daróti Jenő, a Békésvármegyei Gazda-

sági Egyesület titkára, Göndös József, a Kisbirtokos Szövetség elnöke, Vörös Imre, a Szövetség jegyzője, Bakó József tanító, Biblia István, a helyi hitelszövetkezet igazgatója, Zalay Bálint, az Orosházi Gazdai Egyesület elnöke, Fülöp János, az orosházi Hungaria elnöke, Dobó István, a Szeged-alsótanyai Hungaria elnöke, Balassa János, az Orosháza-monori Gazdakör tiszteletbeli elnöke, Milla, sorszáj János dr. és Petró József lap-szerkesztők és sokan mások.

Mayer János elnöki megnyitója

Mayer János megnyitva a közgyűlést, üdvözölte a hatóságok és társintézmények képviselőit, köszöntötte a nagyszámú egybegyűlt gazdákat, majd rámutatott arra, hogy a Szövetség azért tartja közgyűléseit egy-egy vidéki gazda-centrumban, hogy egyrészt megismerhesse a különböző problémákat, másrészt, hogy a maga céljairól, eszközeiről és munkásságáról közvetlenül beszámolhasson a gazdaközönségnek. Orosházára igen nagy örömmel jött a Szövetség; ennek a vidéknek szemterelése, állattenyésztése és baromfi-tenyésztése nemcsak az országban, de a külföldön is előnyösen ismert; itt igen szép eredményeket ért el a szövetkezeti mozgalom és példás a gazdatársadalom egybeforrása. Az összetartásban rejel erő felismerésének ékes bizonyossága az a pompás székház, amelyben hajlékot talált két kitünően működő gazdaszervezet: a Kisbirtokos Szövetség és a Gazdai Egyesület.

A jelenlegi kormányzat — folytatta az elnök — számos gazdasági és szociális intézkedéssel igen nagy megértést tanúsított a földművelőtársadalom iránt. Ugyan ezt köszönettel elismerjük, amideknek hangsúlyozzuk, hogy még nagyon sok probléma vár megoldásra. Ezeknek a sorába tartozik a földbirtok arányos elosztása, az adóterhek méltányos rendezése, a tanyakérdés, a bekötő utak megépítése, az anyu- és cseme-mővelélem kiszélesítése, az egészséges ivóvízzel való ellátás, a mezőgazdasági munkásság agkori biztosítása és sok más kérdés. Ma a nemzetek harca a szociális problémák körül forog és ebben a harcban az fog győzni, aki elébe megy ezeknek a problémáknak és nem késlekedik a megvalósításukkal. Csak szociális értelemben folytatott politika és ugyan-

ilyen szellemben megalapozott gazdasági politika teremtheti meg a szociális egyensúlyt és azt az egészséges közszellemet, amelyre ennek a nemzetnek jelene és jövője érdekében mulhatatlanul szüksége van.

Öt millió lélek a Szövetség kötelékében

Szünni nem akaró lelkes taps követte Mayer János nagyhatalú elnöki megnyitóját. Az ünnepes lecsillapodása után Parragh Gyula dr. miniszteri tanácsos a földművelésügyi miniszter nevében, Csizmadia András országgyűlési képviselő Orosháza gazdaközönsége és Zalay Bálint ötszáz ifjúgazda képviselőit üdvözölték meleg és elismerő szavakkal a Szövetséget.

Ezután Teólyes István dr. ügyvezető igazgató felolvasta a Szövetség 1936. évi működéséről szóló jelentést. (A jelentés azokat az adatokat tartalmazza, amelyeket lapunk múlt heti számában vezércikkben méltattunk. A szerkesztő.) Igen nagy lelkességet keltett a jelentésnek az a része, amely beszámolt arról, hogy a Szövetség kötelékébe 1600 község, 1000 hitelszövetkezet, 1400 Hungaria-szövetkezet, továbbá többszáz egyesület és fiókszövettség tartozik. Ha ezeknek az adatoknak alapiján kiszámítjuk a lélekszámot — az a családokkal együtt — azt az eredményt kapjuk, hogy körülbelül ötmillió lélek tartozik a Szövetség kötelékébe. Ennél hatalmasabb agrárszervezete nincs az országnak.

A jelentés kegyeletes szavakkal emlékezett meg a Szövetség halottairól: Gömbös Gyula díszelnokról, Buday Barna és Széchenyi Aladár gróf igazgató-választmányi tagokról. A jelentésnek ezt a részét a hallgatóság álva hallgatta végig.

A közgyűlési közönsége lelkes éljenzéssel köszönte meg a tartalmas igazgatói jelentést, majd Schandl Károly dr. emelkedett szólásra.

Tíz millió földmives-kéz az „egykezesek” ellen

Schandl Károly dr. előjában megállapította, hogy a világszerte folyó fegyverkezési verseny és a gabona tartalékolása okozza a kenyérmagvakban mutatkozó keresletet. A mai, javuló gazdasági viszonyok idejét kell felhasználnunk arra, hogy megteremtjük mindazokat az intézményeket — legelső sorban a szövetkezeteket — amelyek egy újabb válság alkalmával védelmet nyújthatnak a gazdaságsadalom számára.

— 1400 Hungya-szövetkezet, 1000 hitelszövetkezet és 750 tevékenykedő nevében ünnepelesen kijelentem — folytatta Schandl Károly dr. — hogy a magyar agrárszövetkezetek teljes erejükkel a Falu-Gazdaságvétség mellé állanak a falvak felvirágztatásáért folyó munkájában. A szövetkezetek a földmívelő nép karteljei, a falusi nép összefogása négy száz ipari és kereskedői kartel ellen. A szövetkezeti gondolat nem üres jelszó, hanem a hűség, összetartozás és polgári erkölcs jelképe és megtartója.

— Sokan kifogásolják az ugynevezett egykezet, mi pedig nemcsak az egykezet, hanem a kevés kezet is kifogásoljuk. A szövetkezeti értékesítés ugyanis nem egykezet jelent, hanem ötmillió magyar földmives tízmillió kezét. Ez a tízmillió kéz részt követel magának az értékesítésben szövetkezeti szervei útján, mert véget akar vetni annak az állapotnak, hogy a toll-, baromfi-, ló-, hagyma-, gyümölcsöcseprét használt csak egy-két nagytökés keze vághassa szesbré. Ezek azok a bizonyos egykezetek, de ezek ellen egyetlen sort sem ír az a sajtó, amely a „szövetkezeti egykeztől” oldalakat harsonáz. Ez a sajtó nem lát veszedelmet a négy száz kartelben, de nemzeti szerencsétlenségnek tünteti fel a kis falusi agrárszövetkezetek működését.

Schandl Károly dr. azzal fejezte be lendületes és meggyőző erővel elmondott beszédét, hogy a Falu-Gazdaságvétség és a szövetkezetek összefogása minden bizonytalán megteremti a falusi magyarság jobbsorsának kívánását és nemzeti álmaink beteljesülését.

Percegik zugott a meg-megújuló taps Schandl Károly befejező szavai után és a közgyűlés közönsége lelkes ovációban részesítette a magyar szövetkezeti mozgalom hivatott vezérét.

Darányi Kálmánt a Szövetség védnökévé választották

Ezután a Községi és Körjegyzők Országos Egyesülete nevében Turóczy Sándor dr. titkár biztositotta a Szövetséget a magyar getyói kar testvér támogatására; Varga László az Országos Mezőgazdasági Kamara és a debreceni kamara üdvözlését tolmácsolta. Fulár János és Dobó István Hungya-szövetkezeti vezetők köszöntése után a közgyűlés az igazgatói jelentést elfogadta.

Most Agoston Béla dr. titkár ismertette a zárszámadás és az évi költségvetés adatait, amelyekhez a közgyűlés hozzájárult. Teólycs István dr. ügyvezető igazgató javaslatot tett az igazgató-választmányi tagok megválasztásáról. A javaslatot a közgyűlés hozzájárult.

A közgyűlés egyhangúlag és rendkívül nagy lelkesedéssel a Szövetség védnökévé Darányi Kálmán miniszterelnököt választotta meg.

Indítványok

Ezután Göndös József, a Kisbirtokos Szövetség elnöke, két határozati javaslatot terjesztett elő: az egyik a mezőgazdasági termékek túl a tiszai vasúti tarifájának olesobbítására, a másik a közvetlen bekötő utaknak kikövezésére vonatkozik. A közgyűlés mindkét határozati javaslatot elfogadta.

Vörös Imre, a Kisbirtokos Szövetség jegyzője, az adókvetés terén mu-

latkozó visszasságokat tette szavá és határozati javaslatában — melyet a közgyűlés ugyancsak magáévá tett — a földek kataszteri tiszta jövedelem szerint való osztályozásának revízióját sürgette.

Mayer János elnök terjesztette elő ezután azt az indítványt, hogy a közgyűlés táviratban üdvözlje új védnökét: Darányi Kálmán miniszterelnököt. A közgyűlés az indítványt lelkes éljenzéssel elfogadta. A távirat így hangzik:

„A Falu-Gazdaságvétség a mai napon Orosházán megtartott évi közgyűlésén Nagyméltóságod egyhangú lelkesedéssel védnökévé választotta és a részvevő agrárszervezetek kiküldöttjei ezreinek impozáns ünneplése közepette bizalmáról és ragaszkodásáról biztositotta, kérve Nagyméltóságod további támogatását a Szövetség és az általa képviselt falusi nép hazafias törekvései iránt.
Mayer János elnök.”

Az utolsó határozati javaslatot Balassa János tanító, az Orosháza — Malosa Gazdakör tisztelbéli elnöke, terjesztette elő. A határozati javaslat a népházák építésének és népkönyvtárak szervezésének erőteljesebb támogatását; a tanaközpontoknak telefonnal és postaügynökségekkel való ellátását; az iskoláknak egészségsvivővel való ellátását és mentőszekrényekkel való felszerelését; végül az iskolatorvosi intézmények bevezetését sürgeti. Balassa János egyébként rámutatott annak a szükségességére is, hogy a népművelési munka keretében háziipari, kertészeti, méhészeti: egyszerű hasznosítható és jövedelemfokozó ismeretekben részesítsék a halgatókat.

Riesóy-Uhrik Béla dr. főipán ezután néhány meleg szóval Mayer Jánosról és Schandl Károlyról emlékezett meg, mint tanítómestereiről a földművelésügyi minisztériumban. Azt kívánja, hogy a Falu-Gazdaságvétség az agrár-szövetkezetekkel, való összefogása komoly eredményeket érleljen.

Végül Mayer János elnök köszönetet mondott a Kisbirtokos Szövetségnek a vendégszeretetért, a közgyűlés közönségének a kitartó figyelemért és délután fél 1 órakor a közgyűlést berekesztette.

A minden tekintetben sikerült, méltóságteljes gyűlés befejezése után a Kisbirtokos Szövetség egyik termében ebéden vettek részt a Falu-Gazdaságvétség vezérkara, a hatóságok fejei és az orosházi kisgazdatiszadalom számos vezető tagja.

A közgyűlés előkészítésében rendkívül odaadó és értékes munkát végzett Czizmadia András országgyűlési képviselő, valamint a Kisbirtokos Szövetség kitünő elnöke: Göndös József és tetterős titkára: Vörös Imre.

Itt említjük meg, hogy a Falu-Gazdaságvétség a közgyűlést megelőzően június 11-én, délután 6 órakor, a Szövetség budapesti székházában igazgató-választmányi ülést tartott. Az ülésen, amelyen Mayer János ny. miniszter elnököt, Teólycs István dr. ügyvezető-igazgató előterjesztette a Szövetség 1936. évi működéséről szóló évi jelentését, továbbá az igazgató-választmányi tagok megválasztására vonatkozó javaslatot; mindkét tárgyszeresítési pontot a választmány elfogadta. Andorás Gyula földművelésügyi miniszteri számtanáncos jelenléte után a választmány elfogadta a zárszámadást és az évi költségvetést. m. e.

Arany-ezüst beváltás

a legmagasabb napi áron

Szigeti Nándor és Fia

Ékszerész
Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9

BELPOLITIKA

Képviselőház

A képviselőház június 10-iki ülésén Lázár Andor igazságügyminiszter részletesen megindokolta a 33-as bizottság felhatalmazásának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot és az abba belefoglalt szakaszt, amely a rémhírterjesztés megtorlásáról intézkedik. A Ház ezután a javaslatot elfogadta. Még ezen az ülésen betervezték a területenkívüliségről és személyes mentességről szóló törvényjavaslatot, amelyet a 11-iki ülésen Antal István dr. v. államtitkár ismertett hozzászólásában.

Krúdy Ferenc előadó terjesztette be a rendkívüli fahasználatok mértékéről szóló jelentést, amelyet a Ház tudomásul vett, majd Teleki Mihály gróf előadó ismertette a nagyletelőségű öntözési törvényjavaslatot, amelynek intézkedéseit már méltatuk.

Vitéz Lossonczy István a javaslatnak közgazdasági és szociális vonatkozásait hangsúlyozta. Drószky Győző hasonló szellemű felszólalása után Tóth Pál fejezte ki elismerését a kormány iránt, amiért ilyen korszakalkító javaslattal új éleletheleket nyitott az Alföld mezőgazdasága előtt. Örömmel emlékezik meg a mezőgazdasági öregségi biztosítás elgondolásáról, amely meg fogja teremteni a magyar nyugdíjas földmives fogalmát.

Június 15-én folytatták az öntözési törvényjavaslat vitáját. Többek között Megay-Meissner Károly szövezt a javaslatot, hangsúlyozva, hogy az nemcsak rengeteg munkalkalmat biztosít, de — az Alföld belterjes megművelését téve lehetővé — a helyes telepítésnek is megteremt előfeltételeit. Vitéz Martsekényi Imre hasonló értelmű felszólalásában a tizes számdrezernek a köbszámítás terén való egyéges bevezetésére tett javaslatot és kifejtette, hogy kívánatosnak tartaná, hogy a köbszámítás terén, az egész vonalon vezessék be a tizes számdrezerrel. Hunyady Vass Gyergely a társulati öntözési rendszer helyett helyesebbnek tartja, hogy mindenkor központi állami szerv intézze az öntözési ügyeket.

A nagyfontosságú öntözési javaslat vitáját a június 16-iki ülésen Darányi Kálmán miniszterelnök felszólalása rekesztette be. A miniszterelnök megállapította, hogy a kormány esztendő óta foglalkozik ezzel a kérdéssel. Hangsúlyozta, hogy az öntözéshez tulzott reményeket fűzni nem szabad, ahhoz, hogy sikerrel járjon, kemény, kitartó, hangszorgalommal és hozzáértéssel folytatott munkára van szükség. Nem tartja időszerűnek a telepítés és öntözés kérdésének összekapcsolását. Bejelentette, hogy propaganda és a munkásság tanításának céljaira egymillió pengő szándékozik fordítani a kormány. Az öntözési hivatal gondoskodni fog az öntözéses gazdálkodás központi irányításáról. Végül hangsúlyozta, hogy bízik a magyar faj, a magyar gazda és a magyar munkás józanságában, kitartásában és abban, hogy a megfelelő tudást és gyakorlatot megszerelve, fel fogja venni a versenynek azoknak az országoknak mezőgazdasági termelésével, amelyek már bevezették az öntözéses gazdálkodást.

A Ház ezután általánosságban is, részleteiben is elfogadta a javaslatot, majd rátért az interpellációkra.

Szél József belügyminiszter Salgótarján képviselője

A salgótarjáni kerületben az ajánlások benyújtási határidejének lejártáig egyedül Szél József belügyminiszter nyújtott be ajánlásokat, így tehát a kerület egyhangúlag megválasztott képviselője lett. A miniszter június 12-én és 13-án a kerület közgyűlésében mondott, lelkes ünneplések közepette, programbeszédet. A mandátumot ünnepes keret közt fogják az új képviselőnek átnyújtani.

Minisztertanács

A gazdasági miniszterek június 16-án Darányi Kálmán miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak, amelyen az egyes tárcaik szakelőadói kivül a Külkereskedelmi Hivatal és a Magyar Nemzeti Bank kiküldöttjei is résztvettek. A minisztertanácson Fábinyi Tihamer pénzügyminiszter beszámolt külföldi tárgyalásai eredményéről.

Befejeződik a pénzügyminiszter külföldi tárgyalásai

Megirtuk, hogy Fábinyi Tihamer Magyarország külföldi hitelezőivel való tárgyalás végett Londonba utazott. Londonban az angol kormány ebédet adott a magyar pénzügyminiszter tiszteletére. Az ebéd során Cobille ezredes, kincstári államtitkár, az angol királyra és a magyar kormányzóra felkérőztört mondott, majd örömet fejezte ki afelett, hogy Anglia és Magyarország kereskedelmi viszonyaita elmélyülnek. Fábinyi Tihamer az üdvözlést megköszönve, hangsúlyozta, hogy Magyarországon mindenkor becsületesen teljesíteni fogja kötelezettségeit és Magyarország nagyra értékeli Anglia rokonszenvét.

A pénzügyminiszter Londonból Párisba utazott, ahol folytatta tanácskozásait. A miniszter június 15-én este érkezett haza külföldi utjáról.

A Kormányzó születésnapja

Vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó pénteken, június 18-án ünnepelte hatvankilencedik születésnapját. Az ország minden helyseregében ezen a napon a honvédség ünnepeket rendezett, a templomokban pedig ünnepi istentiszteleteket tartottak. Az államfő születésnapján az ország népe hódoló lélekkel imádkozott az Egek Urához a Legelső Magyar Emberért...

A német külügyminiszter látogatása

Báró Neurath Konstantin német birodalmi külügyminiszter június 11-én délután repülőgépen Budapestre érkezett. A repülőtéren Darányi Kálmán miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter fogadták. Másnap Neurath báró megkoszorúta a Hősök Emlékművét, majd felkereste Gömbös Gyula sírját és koszorút helyezett rá. Este Kánya Kálmán külügyminiszter ünnepi estebédet adott az előkelő vendég tiszteletére. Az ebéd során Kánya külügyminiszter s Neurath báró felkérőztörtökben hangoztatták, hogy Németország és Magyarország a szabad és békés fejlődésért folytatott küzdelemben barátságos és bizalommal általán egymás mellett.

A német külügyminiszter különben megérkezése után, Hitler vezér és birodalmi kancellár megbízásából Darányi Kálmán miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszternek átnyújtotta a Német Sasrend nagykeresztjét.

Vasárnap, június 13-án Kenderesre utazott Neurath báró, akit itt a kormányzó fogadott. Délben a kormányzó pár villásreggelit adott. Este a miniszterelnökségen volt ebéd Neurath báró tiszteletére.

A német külügyminiszter hétfőn, június 14-én reggel, repülőgépen visszautazott hazájába.

A kiadott hivatalos közlemények szerint a budapesti találkozó során folytatott hivatalos tárgyalásokon megállapítást nyert, hogy a két kormány felfogása minden tekintetben egyezik, mindkét ország elutasít minden blokkalkitási kísérletet és a béke művét kívánják szolgálni. Mindkét kormányunk eltökélt szándéka, hogy a két ország között fennálló barátságos kapcsolatok, békés céljaik elérése végett, tovább fejlesztk.

Bukás előtt a Szovjet...

Huszdik esztendeje halódik a hatalmas Oroszország. A véreskezű népbiztosok husz év óta tartják rettegésben a népet, amelyet egyformán tizedelnek a terroristák és a sűrűn fellépő éhínségek. Hogy mennyire igaz, hogy Oroszország tényleg az állandó rettegés és borzalom földje lett, azt a legfényesebben az bizonyítja, hogy

még a terror végrehajtó közelei, fő- és alhóhérai sem érezhetik magukat egymástól biztonságban.

Napirenden van, hogy egyik, vagy másik, tegnap még hatalmas népbiztos, besugó-vezér, vagy vörös hadseregpanancsnok mára már „vád-lottá” lesz, akit néhány óra múlva ki is végeznek.

Husz éve folyik már ez a véres színjáték, amely most, úgy látszik, utolsó felvonásához közeledik. *Sztalin*, Oroszország „vörös cár”-ja, hónapok óta írta a „Trockij-istákat”, akiket ellenforradalmároknak minősítenek, újabbon pedig kitört a szovjetkormány és a vöröshadsereg között a harc. Egyelőre az a helyzet, hogy Sztalinék a vöröshadsereg több magasrangú tisztjét letartóztatták és kivégeztették, valószínű azonban, hogy a vöröshadsereg tisztjei és a hadseregbe bekényszerített tömegei tudatára ébrednek annak, hogy *lassan valamennyien sorakerülnek és, hogy saját életüket megmentsék,*

általánosság válik a lázadás és Oroszországban megindul a szovjetrendszer felszámolása.

Természetes, hogy husz esztendő meg-
rázkódzásait kiheverni, romjait el-
takarítani máról-holnapra nem lehet,
esetleg évek kellene ahhoz is, hogy a
terror hatása alól ántudatára ébredjen
az orosz nép, az azonban bizonyos,
hogy a bomlás folyamata megkezdőd-
ött és a mostani véres események a
szovjet összeomlásának első borzal-
mai.

Egyelőre *Sztalin* akar nagytakarítást rendezni, le akar számolni az ellenforradalmárokkal; a vöröshadsereg nyolc vezetőjét, élükön *Tuchacszevszkij* tábornaggal, már kivégezték, 2000 törzstisztet akarnak letartóztatni, a szovjet rádiója bejelentette, hogy „a szovjet ellenségeinek meg kell dögleniük” — a tisztogatást *Vorosiloff*, a vöröshadsereg főparancsnoka irányítja, de az angol lapok azt írják, hogy

a legközelebbi vádlott maga *Vorosiloff* lesz, akire *Sztalin* féltékeny, mert attól tart, hogy egy szép napon a vöröshadsereg élén ő ellene fordul.

A lázadások miatt Moszkva a „fascista államokat” vádolja, a tényállás azonban az, hogy *Oroszország meg-
élegelt a borzalmakot.* A szovjet-
városokban egyre-másra lázadások
törnek ki... A vörös birodalom egész-
ről véresen hanyatlik le a szovjet
ótagu csillaga...

Spanyolország is ...

A szovjet tudvalévően óriási erőfeszítéseket tett, hogy Spanyolországot kommunista rémuralom alá igázza. A nemzeti felkelők hónapok

Minden hangszert

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hírneves

Reményi Mihály

hangszertelépén. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

óta vivják az emberfeletti élet-halál-harcot. A nagyhatalmak meg akarják akadályozni, hogy a szovjetrel rokonszerű országok kormányai hadiszereket szállíthassanak a vörösöknek és ezért angol, francia, német és olasz ellenőrzőhadjók cirkálnak a spanyol partvidékek körül. A vörösök ismételt bombákat dobtak angol és német hajókra, ami nagy nemzetközi bonyodalmakkal fenyegetett. Megtorlásul a németek, — mint azt megirtuk, — egy vörös kikötővárost bombáztak és visszavonták hajóikat az ellenőrzésből. Hosszú tárgyalások után mégis sikerült helyreállítani az ellen-
őrző négy hatalom egyetértését és

megállapodtak abban, hogy újabb vörös merényletek esetén milyen magatartást tanusítanak.

A nemzetiek szárföldi harcai lassan sikerre vezetnek. *Június 14-én a nemzeti csapatok már bevonultak Bilbaóba, amelyet a vörösök felétek, sőt egy, díjazott hívekkel teli templomot aknákkal fel is robbantottak.*

Ez a győzelem természetesen befolyásolja a Madrid elleni ostrom sorsát is, úgy, hogy remélhetően rövidesen véget ér a spanyolországi háborúság és a kommunizmus Spanyolország számára is csak véres, szomorú emlék lesz...

A mezőgazdaság helyzete nem kielégítő

Június 15-én tartotta vitéz *Mecser* András elnöklése mellett évi rendes közgyűlést az *Országos Mezőgazdasági Kamara*. A közgyűlésen a magyar agrártársadalom számos előkelősége vett részt.

Mecser András elnöki megnyitójában elsősorban beszégette, hogy a mezőgazdaság- és szövetkezet-ellenes front vele és általában a Kamara vezetőségével szemben gyanúsított vádaskodásokat terjeszti. Ezek miatt a vádaskodókat bíróság elé állítja.

Visszautasította ezután azt a beállítást, mintha az utóbbi időben a mezőgazdaság helyzete lényegesen javult volna és így akár a védettség megszüntetésével, akár egyéb terhek áthárításával lehetne sújtani.

A helyzet némileg enyhült, de semmi-
esetre sem kielégítő. Általános he-
lyeslős közepette állapította meg ez-
után, hogy a kormányzat sikeres
írásokban. Ebben nagy segítségére
volt a *Külkereskedelmi Hivatalt*. Is a
kormányt és a Hivatalt a gazdatár-
sadalom hallája illeti meg. *Elismerés-
sel emlékeztet meg az agrárszövetke-
zetek munkásságáról és — a közgyű-
lés helyeslése közben — mutatott rá*

az új szövetkezeti törvény mielőbbi megalkotásának szükségességére.

Beszéde további során beszégette, hogy

A karteltörvény intézkedései nem elég hatályosak a fogyasztók és a mezőgazdaság érdekeinek megvédésére.

A gazdaadósok végleges rendezésének szükségességéről szölt ezután, majd meglepő szavakkal emlékeztet meg a mezőgazdasági munkásságról és kizemerekről, akik zugolódás nélkül szenvedték át a nehéz éveket és végeztek el a termelés nehéz munkáját, a jobb jövő reményében. Kérő szóval fordult a gazdatársadalomhoz, hogy

a mezőgazdasági munkásságnak és cselédiségnek olyan munkabért adjon, amely megelhetése biztosítására alkalmas.

Ezután *Máté Imre* dr. igazgató ismertette a Kamara évi jelentését, amelyhez számos felszólalás hangzott el. A hozzászólók a mezőgazdaság egyes problémáit tették szóvá, majd a közgyűlés lelkes hangulatban elfogadta a jelentést és a zárszámadást. Végül a közgyűlés főtítkárrá léptette elő *Ebner Jenő* titkár.

Üzenet

a Dániában, Németországban, Ausztriában elhelyezett gazdaifjakhoz!

Kedves fiatal Gazdatársaim!

A hozzám intézett leveleitekből örömmel olvasom, hogy valamennyien jól érzitek magatokat és igyekeztek minden alkalmat felhasználni, hogy majd valóban gazdag gyakorlati tapasztalatokkal térjétek vissza a szeretettel váró szülői otthonba.

Az alábbiakban országok szerint közlöm címeket, amelyre a *Vasárnap*-ot is küldjük. Ha valakinek a címzése körül hiba volna, ezt azonnal tudásotok velem, hogy idejében fennakadás ne álljon elő. Nagyon szívesen adunk helyet a *Vasárnap*-ban az olyan híreknek is, amelyekben a külföldön tartózkodó fiatal tapasztalataikról és tanulmányi kirándulásaikról számolnak be.

Kedves fiatal Gazdatársaim! Ismételtén figyelmeztetek azokra a kötelességekre, amelyek reátok a külföldi tartózkodás alatt várnak. Egy pillanatra se feledjétek, hogy Benneteket minden vonatkozásban a magyar nemzet képviselőinek tekintenek külföldön. Ezért arra kérek mindnyáján, hogy beosztási helyeteken legyenek szerények, figyelmesek és igyekezzetek a vendéglátó külföldi

gazdák hasznos családtagjaivá válni. Az előforduló gazdasági munkákban vegyetek részt. Érdeklődjétek minden szakbavágó dolgot iránt, mert tapasztalatokat csak így lehet gyűjteni. A szórakozásokban, a társas-
életben úgy viselkedjétek, hogy kifogás ne merülhessen fel veletek szemben. Gondoljatok arra, hogy az ünnepelmezés a legszebb férfierevények közé tartozik. Az előtettek járt magy ar gazdaifjak ezeket a jó tanácsokat mindig szem előtt tartották és ennek köszönhető, hogy odakint jó hírneve van a magyar gazdaifjunak és szívesen látott vendég mindenhol. Meg vagyok győződve, hogy Ti is ezen az uton fogtok járni és úgy magatoknak, mint nemzetünknek sok új barátot tudtok majd szerezni.

Néhány hét múlva meg foglak látogatni Benneteket és érkezőem idejé-
től jóelőre közölni fogom.

A német központtól megkaptam az értesítést, hogy az itthon befizetett zsebpénzt részletekre postán küldték szét.

Gazdatársi üdvözléssel:

Tölgys István dr.
ügyvezető igazgató.

A három országban elhelyezett gazdaifjak címe országok és betűrend szerint csoportosítva itt következnek:

Dánia

Árvay Lajos, ads. Prof. P. Larson, Holmerodgaard pr. Hillerød. — **Cser József**, pr. Glastrup St. Koge Strandvej 780. — **Faragó Sándor**, ads. Gaardeyer Andres, Larsen Ishøj, Taastrup. — **Galhár Lajos**, ads. Gaardeyer S. Jensen, Blakildgaard, Taastrup. — **Györe István**, ads. Gaardeyer Anders Thyssen, Frederikssund. — **Klötzl István**, ads. Gartner an. Asmusseu, Roskildevej 340, Rodover. — **Nagy Miklós**, ads. Forp. Nilansen Markov, Toftholm. — **Papp István**, ads. Gaardeyer Sven Krüger, Viby, Langdyrrigaard. — **Seyfrid Ferenc**, ads. Forp. Nilansen Markov, Toftholm. — **Széplaki József**, ads. Gaardeyer H. b. Andersen Taastrup, Hundgaard.

Ausztria

Molnár Sándor, beim Abgeordneten Leopold Scharmitzler, Güzzerndorf, Hauptstrasse 16. — **Simon Gábor**, beim Franz Ofner, Schranawald, Post: Untenwaltersdorf. — **Sipos Imre**, beim Robert Weidinger, Wilflensdorf bei Bruck a/L.

Németország

Ifj. Balaton József, beim Herrn Nahr, Rittergut Taltitz b. Oelsnitz, Kreis Plauen (Sachsen). — **Balázs István**, beim Herrn Winkler, Göllnitz, Schmollenland (Thüringen). — **Boda Mihály**, beim Herrn Bechstein, Grosswerther u. Nordhausen (Thüringen). — **Boronják Kálmán**, beim Herrn Schunke, Wehrsdorf, u. Apolda, Kreis Weimar (Thüringen). — **Cipő Mihály**, beim Herrn Kiessling, Dragensdorf, Post Schliez (Thüringen). — **Farkas András**, beim Herrn Behrends, Kirchengel u. Greussen (Thüringen). — **Göllény János**, beim Herrn Bohnsack, Zschochau, u. Döbeln (Sachsen). — **Gyovay Lajos**, beim Herrn Bauer Otto, Braunschweide (Prov. Sachsen). — **Hautzinger István**, beim Herrn Ernst Schulze, Grabo bei Jessen (Prov. Sachsen). — **Kliment Z. Mihály**, beim Herrn Paehelecke, Güssefeld u. Gardeleben, Kreis Stendal (Prov. Sachsen). — **Kócán Gyula**, beim Herrn Moitz Junker, Görsbach (Sachsen). — **Macsoy János**, beim Herrn Bruno Schiorch, Ködderitzsch u. Apolda (Thüringen). — **Nagy László**, beim Herrn Administrator Spören, Nöhring, Kreis Bitterfeld (Sachsen). — **Nagy Tibor**, beim Herrn Otto Landgraf, Grossmehra, Kreis Sondershausen (Thüringen). — **Papp Sándor**, beim Herrn G. Kockisch, Naundorf u. Meissen (Sachsen). — **Párdány Rudolf**, beim Herrn Fritz Müller, Weinbaubetrieb, Wachenheim, Saarpfalz (Rheinland). — **Plul Kálmán**, beim Herrn Walter Fritzsche, Döcklitz, Sa.-Anh. (Prov. Sachsen). — **Pozsgay Jenő**, beim Herrn Bezirksbauernführer Köhler, Etzelsrode u. Nordhausen (Thüringen). — **Rokob Péter**, beim Herrn Heinrich Schulze, Höhegraben (Prov. Sachsen). — **Szalay Endre**, beim Herrn A. Müller, Rocklum b. Wolfenbüttel, Oberwinkel 76 (Braunschweig). — **Szigethy Dénes**, beim Herrn Arthur Seise, Markkühlitz (Sachsen). — **Takács Benedek**, beim Herrn Alfred Beythun, Gellsdorf, Kreis Arnstadt (Thüringen). — **Turr Lajos**, beim Herrn A. Dürr, Rohrbach b. Landau, Horstwesselstrasse (Rheinland). — **Tóth Imre**, beim Herrn Paul Busch, Unterröblingen (Prov. Sachsen). — **Unger Frigyes**, beim Herrn Franz Busch, Unterröblingen (Sachsen). — **Varga László**, beim Herrn A. Riediger, Kammerdorf, Kreis Neumarkt (Schlesien). — **Veres István**, beim Herrn Walter Bley, Drehlitz (Prov. Sachsen).

VILÁGKRÓNIKA

Neurath német birodalmi külügyminiszter, aki a napokban járt Budapestben, Londonba utazik, ahol *Eden* angol külügyminiszterrel fog tárgyalni a spanyol kérdéssről, de valószínűleg sző esik majd a dunai államok problémáiról is.

Juliana holland trónörökös nő személyesen jelentette be a holland rádióon, hogy örvendetes családi események előtt áll.

Bulgária királyjának fia született. A trónörökös születése alkalmából országos ünnepségeket rendeztek.

Az öntözőművek építése: hatmillió munkanap!

A kormány — ígéretéhez híven — törvényjavaslatot terjesztett be a Tiszántúli csatornázásáról és öntözéséről, amelynek részleteit lapunk már ismertette. A kormánynak ez a lépése kivételes jelentőségű kezdeményezés, amely az alföldi gazdálkodás új korszakát nyitja meg és értékét egy sokat szenvedett országrész, de szinte az egész ország szempontjából ma még fel sem lehet becsülni.

Miről is van szó? Arról, hogy a szeszélyes éghajlat és a szárazság veszedelmének kitétt Tiszántúlon csatornarendszer épül, amely nemcsak hajózásra szolgál majd, hanem elsősorban öntözésre. Hatalmas, víziközelekedésre is alkalmas csatorna fogja összekötni a Felső-Tiszát a Körössel, ezenkívül még szivattyutelepekkel ellátott szárnycsatorna is készül, a Körös pedig duzzasztóművet kap. Mindezek a létesítmények 260.000 kat. föld öntözését teszik lehetővé. Ez nemcsak azt jelenti, hogy az a terület többet nem fog szenvedni az aszálytól, hanem egyszerűen olyan bőséges mezőgazdasági, sőt kerti termelés lehetősége nyílik meg, amiről az Alföldnek ezen a részén eddig álmodni sem lehetett.

De talán még nagyobb jelentősége van magának a kezdeményezésnek. Magyarországon ez az első komoly lépés az öntözés évszázados kérdésének megvalósítása és a kiszáradás szörnyű veszedelmének kitétt Alföld megmentése felé. Egyszermind az első kísérlet a lecsapolás kedvezőtlen kísérő jelenségeinek ellensúlyozására. Közismert dolog, hogy az Alföld vizeinek lecsapolása nemcsak nagy termőterületeket szabadított fel, de egyszerűsind megnyitotta a talaj kiszáradásának és ennek következtében a termőréteg elnyirkosodásának a folyamatát.

Nagy műhibát követtünk el annak idején, hogy a lecsapolással egyidejűleg nem gondoskodtunk az öntözésre alkalmas csatornarendszer kiépítéséről és a Fekete-tengerbe engedjük a nyári hónapokban megbecsülhetetlen értékű vizet.

Tehát félünk, hogy az évtizedek során rettentően megbosszulta magát. Bizony jóval előbb kellett volna jóvátenni ezt a nagy mulasztást, ma már sokkal előbbre lehetnének az öntözés terén, kevesebb aszálykárt kellett volna elszerveznünk és földünk minőségén sem rontott volna annyit az elszikesedés. De mindenesetre még sok mindent helyrehozhatunk, ha ezt a történelmi fontosságú munkát haladéktalanul elkezdjük.

Valószínűnek tartjuk, hogy már a közeljövő erősebb tempót fog diktálni ezen a téren. Az első évek kedvező eredményei lázba hozzák az Alföld népét, ha látja az öntözés természetfokozó hatását. A jelenlegi terv 12—15 év alatt készülni el, éventénként tehát körülbelül 20.000 hold válik öntözhetővé. Kísérletnek nagyszabású ez, a munka dandárja azonban csak az első tapasztalatok után következhet. Hiszen itt millió holdakra kellene kiterjesztenünk a vizgázálkodást, feltéve, hogy győzik az Alföld, nem túlságosan bővízi folyói. De ha ez a kísérlet beválik és a befektetések kifizetődnek, akkor nem lehet akadály, amit le ne győzzünk, mert beláthatatlan fejlődés reménye nyílik meg az alföldi nép előtt. Az a lehetőség, hogy sokkal több ember élhet majd, sokkal tisztességesebb módon, minden áldozatot megérdemel.

Ha az öntözés nagy műve sikerül, a Tisza völgye valóban Kánaáná válik, ahol nem nyomorgó, hanem virágzó és fejlődő nép lakik.

Mit fizet a gazda a vizért?

Trummer Árpád dr. miniszteri osztálytanácsos a napokban előadást tartott az országgyűlés két házának tagjai számára az Alföld öntözögazdálkodási terveiről.

Trummer Árpád ismertette éghajlati viszonyainkat, s az öntözés jelentőségét, majd a továbbiakban rámutatott arra, hogy az Alföldön a hiányzó csapadék magassága 200—250 milliméterre tehető. Ennek megfelelően, az öntözésnél számbaveendő összes vizmagasság 400—500 milliméter. Azért több, mint a csapadék, mert az öntözésnél párolgásra és elszívárgásra is kell számítani, ami az esőnél természetesen nem következik be.

Ezután az öntözésnél felhasználandó évi, vízviszketletet ismertette, ami egy katasztrális holdra 2300—2500 köbméter. Természetesen ennyi vizet egyszerűen előtörni káros volna, ezért kisebb mennyiségekben, különböző időpontokban adjuk a növényzetnek.

A gazda az évi vízmennyiség fejében vízidit fizet, amit átlagosan 10 pengőben irányoz elő, vagyis 1 köbméter vizért egynegyed fillért kell fizetni.

Az évi vízmennyiséget a vízidit ellenében rendelkezésre kell bocsátani a gazdának s ezért a nyári vízhiányos időkben, amikor a folyók vízho-

Egyelőre pedig 6 millió munkanap! Ennyit igényel a csatornák elkészítéséhez szükséges 23 millió köbméter föld megmozdítása. Nem csekély munkaalkalom a dologtalanul léngő, vagy szükségmunkánk tengődő kubicusok számára. Az illetékes tényezők bizonyára gondoskodnak arról, hogy ezt a munkát ne gépekkel, hanem kézierevel végezzék és így annak a 70 millió pengőnek, amennyibe az öntözési terv végrehajtása kerül, — minél nagyobb része a munkások tízezeinek zsebébe vándoroljon.

zama csekély, a szükséges vízmennyiségről gondoskodni kell. A tervezett öntözögazdálkodás tározással érik el. A tározás a sík földön, töltések között történik s öt helyen, összesen 220 millió köbméter vizet összegyűjtéséről van szó.

Az előadó a továbbiakban az öntözögazdálkodás keresztviteiről beszélt. A belterjes öntözögazdálkodás rendes forgóban történik. Úgyvélünk, hogy a talaj felszínének elgyengítésére, a megfelelő trágyázásra is, ha azt akarjuk, hogy az öntözéssel nagy terméseredményt érjünk el. Ismertette a jó öntözések mellett várható terméseredményeket, majd befejezősül hangsúlyozta, hogy

a jó eredményeket általánosítani kell, ami azt jelenti, hogy minden gazdát meg kell tanítani az öntözésre.

A többtermelőst nem kell félni, az értékesítés nehézségeitől sem, mert az egyszerű öntözések elterjedéséig népességünk szaporodása és a mainál jobb életszín következében a bel-földi fogyasztás emelkedni fog. Ha pedig figyelemmel leszünk arra, hogy az öntözéssel elsősorban külföldön is jól értékesíthető terményeket — fehérféléket adó takarmánynövényeket — termeljünk, akkor a kivitel terén sem fognak nehézségek felmerülni.

ben három szempontból világította meg: gazdasági, szociális és szellem-örkölési szempontból, majd új szövetkezeti törvényt, az érdekképviselet kiépítését, az ipari termelőszövetkezetek fejlesztését sürgette. Előadását annak a hangsúlyozásával végezte, hogy a szövetkezeti jövőt s a nagyarányú szövetkezeti fejlődést biztosítsák, mint a multban bármikor, mert a szövetkezeti fejlődés egybe-egy az általános gazdasági és társadalmi fejlődés törvényszerű menetével.

Antal István előadásához, amelyet nagy tetszéssel fogadott a közönség, Ithrig Károly dr. egyetemi tanár és Gesztelyi Nagy László dr., a Dunatiszaktató Mezőgazdasági Kamara igazgatója szövegezték hozzá. Végül Kunecz Ödön dr. összefoglalta az an-két megállapításait és az értekezletet bezárta.

Csökken a szarvasmarhahizlalás

A földmivelségi minisztérium áprilisi szarvasmarhahizlalási statisztikai adatfelvételei szerint, — amelyek 3331 községből, vagyis a községek 99 százalékából érkeztek be és 4169 hízalt adatait tartalmazták — a szarvasmarha-állomány 1937 április 1-én összesen 287.087 darab volt. Ebből 163.917 darab a Dunántúlon esett. Hizlalás alatt állott összesen 43.302 darab, amivel szemben a folyó év elején 45.343 darab állott hizlalás alatt, úgy hogy a januári állapottal szemben a hizlalt állatok száma 2041 darabbal csökkent. Ellenben az előző év azonos időpontjában, 1936 április 1-én hizlalt 31.297 darabbal szemben a folyó év április hó elsején 12.023 darab szarvasmarhával többet hizlaltak.

1937. évi január elsejétől 1937 április elejéig az adatszolgáltatók 13.872 darab szarvasmarhát értékesítettek és ugyanezen idő alatt hizlalásra 10.939 darabot állítottak be, ami azt mutatja, hogy a szarvasmarhahizlalási tevékenység csökkent. A folyó év első három hónapjában 25.836 darab élő szarvasmarha és 646 métermáza hus került kivitelre.

Gyilkolt a kártya

Az a középkori jámbor francia szerzetes, aki árthatlan és vidám szórakozásra a kártyát feltalálta, a legnagyobb valószínűség szerint álmban sem gondolt azokra a szörnyűségek-re, amelyek találmányának pályafutását követni fogják. Ha annak a sok családi szerencsétlenségnek, jellemtelenségnek, gyilkosságnak csak egy milliomod részét is megláthatná volna, amit „az ördög bibliája” idézett elő a későbbi évszázadokban és ma is, sietve semmisítette volna meg színes lapjait, s ájtatos imával vezekelt volna le még a gondolatát is annak a törekvésének, hogy a szórakozásnak ezt a formáját honosítsa meg. Hogy mire képes a kártyaszünetelő ördöge, megborzongatóan tárja elénk a napilapoknál f. hó 10-áról kelt híradása arról a kegyetlenül kiszámított gyilkosságról, amelynek áldozata Fodor Dezső, volt fővárosi tanító, az egyik fővárosi kártyaklub főkomornyikja. Az ötvenhétéves, józanéletű, családjának élő főkomornyikot szelámon igéretkeket elkövető, izleltébe csalta és kalapáccsal leütötte Gabelics-Kucsera Bertalan műszerkereskedő, a fővárosi éjjeli kártyacsatáinak kérés és rettegett alakja. Azt hitte, pénz talált a főkomornyik táskájában s talált benne — két kiszakas-zjegyet. Ezért ölte meg a leketlen kártyás a gondos család-apat. S ezért végzett magával is, amikor a rendőrök bekerítették. Golyót röpített az agyába. A világvárosi bünyűgy szenczió ügyében megindult eljárás már be is fejeződött.

A szociális ellentét egyensúlyozója a szövetkezeti munka

A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége június 14-én tartotta a Faluszövetségben harmadik ülését, amelyen a magyar szövetkezeti élet előkelőségei teljes számban megjelentek.

Kuncz Ödön egyetemi tanár nyitotta meg az ankétet.

Petneházy Antal iparügyi államtitkár „A szövetkezetek és az ipar” címmel tartott előadást. Megállapította, hogy a liberalizmus óshazájában és annak fénykorában született szövetkezeti eszme a fasiszta Olaszországban épügy, mint Németországban, de a Szovjet-Unió határai között is nagyarányú elterjedésnek örvend.

A nemzetközi szövetkezeti szervezetnek 41 államból 229.890 szövetkezeti tagja van.

A magyar szövetkezeti statisztika meglehetősen hiányos. Öt szövetkezet központunk van, amelyeknek sorában ipari kérdésekkel elsősorban az IOKS foglalkozik. A magyar ipari szövetkezetek száma 187, amiből 163 létsipari szövetkezet, 20 gyáripari szövetkezet és 4 nyomdai ipari szövetkezet. A teendők tekintetében elsősorban olyan ipari szövetkezeti statisztikát óhajt, amely az ipari szövetkezetekre vonatkozó min-

Nem gazdaságos a sertés- és baromfi-tenyésztés a törvényesen védett Rákospoti baktériumból

néki. Kapható és megrendelhető csak **IFJ. AULICZKY OTTÓ** Budapest, VII, Dohány-uca 84, II. sz. 2. Ára: Demijánál Budapesten 3 4 6 8 10 15 20 370 480 770 910 1080 1620 2120 Tanulmányos prospektus e lap olvasójának ingyen!

GAZDASÁG ÉS HÁZTARTÁS

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

Az aratás idejének

megválasztása nagyon fontos, mert ez nemcsak a mennyiséget, hanem a magvak minőségét, így elsősorban a sikértartalmát is befolyásolja.

Ez utóbbit pedig napjainkban fontosabb, mint valaha. Hiszen tudvaleg, hogy legfőbb gabonaféléink, a buza értékesítése is csak bizonyos feltételek mellett sikerül, akkor, ha ez jobb lisztet ad, mint más országok buzatermése. Kanada, Délamerika, sőt Románia is versenyre kelt velünk és a világcipcon nehéz harc folyik annak bizonyítására, hogy hol terem a legjobb buza. Mi elég szerencsések vagyunk abból a szempontból, hogy a mi éghajlati viszonyaink megfelelően a sikérsű buza termelésére, sőt ilyenfélék az idők folyamán állandósultak is a Tisza völgyében, de azért ne bizzuk el magunkat. Ne feleljük, hogy a buza minőségére még befolyással bír számos más külső körülmény, ezek közt az aratás ideje.

Az elkészt aratás rontja a minőséget, azért felszívó kell lenni a következőnek: inkább egy nappal előbb, mint egy nappal később arassunk! A gabonafélék érésében tudvaleg leg nevézőbb időszaktól különböztetünk meg. A teljes érésben a szár és fáslevelek már sárgák, de a kalászevelek még zöldek s így a kalász zöldre tünik fel, maga a szem belesze tejszerű, sűrű nedvvel van töltve. A viasz- vagy sárga érés idejében a kalások is megsárgulnak, a mag kezd keményedni, de azért még szétnyomható; nyomáskor a mag belesze már nem főccsen ki, hanem úgy nyomódik ki a héj részen, mint a vaj, vagy a sárga viasz. A viasz- vagy sárgaérés 3—4 nap alatt a teljes éréshez ér, melyet nyomon követ a holtérés.

A gazdának arra kell törekedni, hogy buzája a viaszérésben kerüljön kasza alá, mert így kap legjobb minőséget. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara nyíregyházi gazdaságában nagyon tanulságos adatokat kaptak az aratás legjobb időpontjáról. Így bántuk buzát teljesérésben arattak, mikor is a nyert mag 80 kg. hl-súlyú volt. Három nappal később, viaszérésben aratva már 81,5 kg. hl-súlyú lett a mag, míg ugyanez a buza holtérésben aratva 77 kg. hl-súlyú magot adott. A zöldérésben és a viaszérésben arattak buzának a sikérmennyisége és minősége lényegesen több és jobb volt, mint a holtérésben arattott.

Nem szabad tehát a teljes érés, még kevésbé a holt-érés bevárni, mert ilyenkor tetemesen válthatik a pergesési veszteség amellett, hogy kockáztatjuk a siker minőségét. Nem állja meg a helyét az a régi, de téves hiedelem se, hogy csak a teljesen beérte buza ad megfelelő csira-képességű vetőmagot. A viaszérésben arattott gabona ebből a szempontból is kiáll minden kritikát.

A juhok tejéből

nálunk csak gomolya készül, melyet a túrógyárak összegyűrnak s bódónok-be tömve hoznak forgalomba. A túró nem sokáig tartja meg eredeti minőségét, hanem bizonyos idő múlva „csipős” lesz, amikor a fogyasztókat egyrésze már nem szívesen vásárolja.

A gomolya ára a tavasz elején még elég magas, de a nyár elejére a felére csökken s így kilogrammjáért alig adnak többet, mint 60—80 fillért.

A juhtartó gazdák ezt az árat bizony nagyon alacsonynak tartják és méltán. Viszont a túrógyárak arra hivatkoznak, hogy a juhtúrót csak olcsón lehet eladni, mert magas áron kevesen vennék meg s így legnagyobb része megromlana az ő raktárjaikban.

A juhtej értékesítésénél nagy változást idézne elő az a körülmény, ha juhtúrót gazdáink legalább akkora

tisztasággal eszközölnék a juhok fejését, mint amilyenhez az a tehének fejésénél már divik.

Ne feleljük a juhokat az ammoniakkal telített istálló-levegőben, mert a frissen fejt tej erősen szagfógo s így természetes, hogy „trágyaszagú”-vá, istállószagúvá, birkaszagúvá lesz.

Fejés előtt mossuk meg kezünket és ettől kezdve ne nyuljunk szennyes tárgyakhoz, különösen pedig ne a juhok szennyes bundájához, vizelettől nedves farkához, mert fejés közben így temérdek tisztatlanságot viszünk be a tejsze.

Fejünk önoztott vasbádog-sajtárba és ne fából készült sajtárókba, mert az utóbbiakat lehetetlen tisztán tartani.

Miért fontosak ezek a juhtej értékesítése szempontjából?

Mert tiszta fejs mellett kifogástalan szaga és izi tejterméket nyerve a juhtól is, mely tudvaleg öngyógyító készzer annyi szirt tartalmaz, mint a tehéntej és így sokkal izetesebb. Ha elmarad a kellemetlen istállóíz (birkaiíz), nagyon sokan szívesen fogják inni tejszárkának, mint ahogy szívesen isszák Erdélyben a bivalytejet és szívesen fogyasztják a meleg nyári napokon aludt-tej (yoghurt) formájában.

Ha tisztább lesz a juhtej, nemcsak juhtúrót készítésére lesz alkalmas, hanem a kényesebb publikum ál-

tal is kedvelt trappista, roquefort, romadour, stb. sajtok is készülhetnek belőle, melyek télen-nyáron fogyasztóra találnak.

A tiszta fejéssel tehát nő a juhtej értékesítésének köre s így természetesen emelkedik az ára.

A gyümölcsfák csekély termésének

legjobb esetben az az oka, hogy már kielték azt a talajt, melybe ültetve lettek és tápanyagok pótlásáról nem gondoskodunk. A gabonánál és kapásoknál természetesnek tartjuk, hogy azokat 4—5 évenként trágyázzunk, mert különben természetesen nem számíthatunk. Miért nem látjuk be ezt a gyümölcsfáknál?

Kétségtelen, hogy legjobb volna a gyümölcsfákban is a rendszeres istállótrágyázás, de nagyon sok gyümölcstermelőnek nincsen állatja és így az istállótrágyázás pótlásaihoz: a műtrágyákhoz kénytelen folyamodni.

Szabó Lajos, a kecskeméti mezőgazdasági kamara kitűnő és gyakorlati érzékkel megáldott főtitkárának eljárást közöljük itt, melyet 6 éve óta folyó kísérleteiben jónak talált.

Mennyi műtrágyát adjunk egy gyümölcsfa alá? Termésesen levő fiatal fáknak (6—10 évesek) 1½—2 kg szuperfoszfátot, 75—100 dkg kálciumot, 70—100 dkg pti söt.

10—30 éves fáknak 1—1½ kg pti söt, 2—3 kg szuperfoszfátot, 1—1½ kg kálciumot.

A műtrágyákat összekeverve, vízben oldott állapotban adjuk a gyü-

mölcsfáknak olyképpen, hogy a gyümölcsfa-csúrgó szélén egy ásonyomra kiássuk körskörül a talajt és odalocsoljuk a feloldott keveréket és azonnal betakarjuk az árkot. Adhatjuk a keveréket lyukakba is, különösen akkor, ha szőlő közé vannak telepítve a gyümölcsfák, olyképpen, hogy a fa csúrgójának körletében 10—20 lyukat ásunk jó ásonyomra és ezekbe adjuk az oldott keveréket.

A feloldott keveréket ne egész mennyiségben egyszerre adjuk, hanem három részre osztva és pedig az első részt adjuk a fakadáskor, mindjárt a vegetáció megindulása-kor, a második részt a gyümölcs fejlődésének kezdetén, a harmadik részt akkor, amikor a gyümölcs már félig ki van fejlődve.

A fent előírt műtrágya-keveréket 100 liter vízben oldjuk fel és ez az oldat egy-egy alkalmazásnál három fára elégséges, mert egy-egy fára nem kell többet számítani 30 liternél. Háromszor osztva az előírt mennyiségű oldatot, a gyümölcsfákat még nedvességgel is ellátjuk és egyenletessé tesszük a táplálóanyag felvételét.

Ott, ahol nem rendelkeznek elegendő vízzel, tehát ahol a locsolás nagyobb költséget okozna, a műtrágyákat rögtön, kora tavasszal, a vegetációs folyamat megindulása előtt adjuk a gyümölcsfáknak olyképpen, hogy az összekevert műtrágyákat a fa csúrgójához a fentmeltett módon megasótt árokba, vagy lyukakba egyenletesen, egyszerű adagolásban elszórujuk és az árkot vagy lyukakat azonnal betakarjuk. Ekkor a talaj még rendelkezik elegendő nedvességgel, ughyogy a műtrágyák azonnal oldóba jönnek és a vegetáció megindulásakor a hajtásnyokek azonnal megkezdik a táplálóanyag felvételét. De különben is a kora tavaszi időszakban még mindig van elegendő csapadék, amely az egyszerre adott műtrágyák feloldását és a gyümölcsfák gyökérzete által való felvételét elősegíti.

Ápró jótanácsok

Csepego és szivárgó hordók orvoslása aszerint történik, hogy mekkora a rés, amelyen keresztül a folyadék kihúzódik. Ha a hasodngók, vagy fénydangók közötti rés csak keskeny, akkor e rés előbb tisztára töröljük le, aztán kenjük be fagygyal, vagy e célra készült hordótapasszal (hardókittet). Ha a rés szélesebb, akkor tompa kúccsal előbb vattát töltünk bele s csak aztután kenjük be fagygyal, illetve hordókittet. Még nagyobb rés esetén portlandcementet töltünk bele, mely a nedvességet érintkezve, tartós tömítőanyagot fog képezni. Végre olyan esetben, mikor szil-lukok okozzák a szivárgást, akkor legjobb eredményt érünk el faszegk beverésével.

A gyümölcsre élénkzintű betűket s így szavakat vihetünk rá a következő módon: Mielőtt még a gyümölcs (alma, körte) szinesedni kezdene, vágjunk ki fekete papircsikon egy szót (pl. annak nevét, kit vele meg akarunk majd, a teljes érés után lepni) s ezt a papircsikat, finom raffiával kötözünk a gyümölcsnek dél felé néző oldalára. A papircsik alatt a gyümölcs héja halvány marad, de a halvány mezőben élénk színekkel felülnnek a betűk, mert a kivágott betűalakok réssein a nap-sugarak be tudtak hatolni és a héj sejtjeiben szines festőanyagokat varázsoláltak elő.

A kajszinbarackok közli egyesek a nyár elején guttatészerűen elpusztulnak. A lombzat hirtelen elhulland és a fa pár nap alatt metéhenetlenül elpusztul. Mi ennek az oka? Boldogot Schilberszky Károly egyetemi tanár abban találta okát, hogy a fa későtavaszi fagy következtében egyes helyein anyira szenedett, hogy ott a szöveteken a nedvkerítés tetemesen meglassodik; az ágak más részén a mézga akadályozza a nedvkerítést. Ha most egy tikkasztán megér nap következik, a levegőből sok víz párolog el, melynek helyébe az eldugult szöveteken át a talajból új vízmennyiség nem jöhet. Így a fa elhulland és elpusztul. A kajszin guttatésot — ha már megindult — megakadályozni nem lehet. A rutatított fát, vagy elhalt részét mellobb távolítsuk el, hogy rajta káros gombák ne szaporodhassanak.

ASSZONYOKNAK, LEÁNYOKNAK

Nyári befőzések

Meggy- és cseresznyebefőttnek nagyszemű, nem teljesen érett szemeket válasszunk ki és gondosan selejtezzük ki közülük azt, amelyik lütdött, vagy rothadásnak indult már. A gyümölcsöt forró vízben megmossuk, majd óvatosan, hogy a gyümölcsöt meg ne sértsük, leszedjük a szemeket száraikról. Másfél liter víz és egy kilogramm cukorral szörpöt készítünk és abban a gyümölcsöt egyszer átforgaljuk, de legfeljebb 1—2 percig hagyjuk a forró szörpben. Ezután szitára kiszedjük a gyümölcsöt és amikor már kihült, berakjuk a tisztára mosott üvegekbe. Cseresznyénél a még egyszer kissé átforgatás szörp a felöntésre is alkalmas, meggyénél azonban újabb cukor-mennyiséggel kell azt besűríteni, literenként 20 kockacukrot adva hozzá. A kemény, ropogós cseresznye 8—10 percig, a meggyet pedig 5—6 percig szokták gőzben sterilizálni.

A ribizkét és egestrend szerint mártás céljára szokták eltenni. Mindkettőt forró vízben megmossuk, éles késsel letisztítjuk, a ribizkét villával óvatosan leszedjük a kocsányáról, esetleg mindjárt az üvegekbe. 1 liter vízben feloldunk 1 kiló cukrot s la lehült, ráöntjük a gyümölcsre, leköjtjük és gőzben 5—6 percig sterilizáljuk. Ha a befőttet nem mártás készítésére szánjuk, akkor jóval sürűbb szörpöt kell hozzá készíteni.

Zöld ringlóbefőtt készítéséhez teljesen éretlen, kemény példányokat választunk, vízben megmossuk, szárát megkaparjuk és megrovidítjuk. Vékony kötéltíval minden szem gyümölcsöt úgy megszurkálunk, hogy a szurkálások egészen a magig terjedjenek. Másfél liter vízben feloldunk egy kilogramm cukrot, a gyümölcsöt egy-két percig forraljuk benne, majd kiszedjük mely tábla, a szörpöt kissé besűrítve ráöntjük és másnap állani hagyjuk. Másnap a szörpöt leönt-

jük, felforraljuk, a gyümölcsöt 1—2 percig újból átforgaljuk benne, majd habzókanállal szitára szedjük. A szörpben feloldunk még literenként 20 deka cukrot s kihűtjük.

A ringlót üvegekbe rakjuk, minden üvegbe egy kanál jó rumot öntünk, majd a szörpöt ráöntve, lezárjuk az üvegeket és 8—10 percig gőzben sterilizáljuk.

Ugyanílyan eljárással kell a hámozatlan kékszilvát is eltenni, de csak egyszerű előfőzéssel, 6—8 perces sterilizálással.

A szedret szitára rakva, azzal együtt bő vízbe alámerítjük, aztán lecsurgatva, a gyümölcsöt üvegekbe rakjuk, majd literenként 50—60 deka cukrot tartalmazó cukorszörpvel leöntjük és gőzben körülbelül 10 percig sterilizáljuk.

Kánya Terézia

Ételreceptek

Zöldborsóleves csipetkével. ¼ kilogramm zöldborsót megfőzünk másfél liter sós vízben. Vajjal és finomra vágott petrezselyemzöldjével vékony rántást készítenk s azt feleszerjük a már megfőtt borsó levélre. Kevés kukorral felforraljuk s azalatt levestestét gyurunk, apró csipetkékbe szaggatjuk, befőzzük a borsólevesbe és úgy tálaljuk fel.

Savanyú töltékosztta. A tökök megfőzve és megtisztítva, meggyafaljuk és néhány óráig soban állani hagyjuk. Ekkor fehér rántást készítenk vöröshagymával, a levőtől kifacsart tökök beleestessük a rántásba, vízzel feleszerjük, ecetet adunk hozzá és ¼ óráig forral hagyjuk. Feleresztésnél sűrűre hagyjuk, mert minél tovább fő, annál higabb lesz, Tejfővel adjuk asztalra.

Kirántott sárgabarack. Szép nagy sárgabarackból néhányat megfőzve és kimagyvala citromhéjával összeaprítunk és egy darab kukorral párolni hagyjuk, majd megtöltjük vele a félbevágott többi barackot és összetesszük. Ezután forró, kukorából és lisztből lágy zesztát készítünk, belemártjuk a barackokat és forró zsírban hirtelen szép sárgára sütjük. Kukorral bőven megfőzve, utoljára tálaljuk be.

IRTSON ürgét, hősögöt, egeret, patkányt a Hungária gázbombával

Darabja 6 fillér. Egyedüli készítője és kapható

Galambos Kálmán

Szentlélek gyógyszerháza, Ács (Komárom megye)

H I R E K

Az élet

Csak egy kaland az élet,
néha rózsás, legtöbbször tövises.
Az ember nem remélhet,
ha utja oly sivár, oly kies.

Csak megy és előre jut,
a boldogsággal néha találkozik.
Egy perc és már sirva fut,
Eleséggét szíve meghalni látszik.

MÁRTON ANTAL
(Somogyvár)

Hulljon réd a feledés fátyla

Ne ird azt, hogy szeretsz engem,
Ne ird azt, hogy enyém minden álmod.
Ne ird azt, hogy a nevémet
Minden este imádságba zárod.
Felejtse el az a csókomat,
Melyet egyszer bucsuzól vittél,
Szívfájdalom a szerelem,
Benne olyan nagyon miért hittél?

Ne ird azt, hogy sirsz utánam,
Hulljon réd a feledés fátyla.
Most is vérzik szívem érted.
Odafönn a jó Isten is látja.
De ha egyszer meg van írva,
Vérző szívek nehéz ez az élet
Isten hozzád, szöke kis lány,
A sirban is imádkozom érted...

KEREZSI ENDRE
(Nagykálló)

Vinkót iszom

Voltam én is ifjú,
Gyöngyvirágos kedvű,
Voltam én is ifjú,
Álmodozó lelki.
Voltam én is... en is,
De sok minden voltam,
Mig az élet rudját
Idáig eltoltam.

Hanem azért mindig
Bokrétesan jártam.
Mit hoz majd a holnap,
Attól sose fátam.
Azt sem igen bántam,
Széle számálgattam,
Hátam mögött árván
Hány tegnapot hagytam.

Ha rám hullt a bánat,
Én, biz' sose sirtam,
Az életkoromban
Jó borokat ittam.
Pohár, cigány mellől
Robogott az élet
S dehogy tettem volna
Kerekére féket.

Ahogy jött a bu, bu,
Épp úgy tovaugrott,
Mihelyt a bor, nóta,
A szivemre csurgott.
Hajlékot én néltam
Dehogy tudott lenni,
De ha néha mégis
Könnyű volt viselni.

Máma? ... A világnak
Más a regulája,
Nincs nehezebb annál,
Ha nyom a bu fája.
Hiába van korcema
S a korcsomban jó bu,
El nem szakad tőlem
A vén bánatsógor.

Ugy megült néha,
Elgyőződött vállam,
Mintha örök szállást
Bérelt volna nálam.
Rául a szivemre,
Mint egy sötét átok
S olyan ködbe burkol,
Sziinte alig látok.

Nem vagyok már ifjú,
Gyöngyvirágos kedvű,
Óreg ember lettem,
Bus, szomorú lelki.
Az életkoromban
Vinkót iszom, nem bort
S megadással várom
A csontkezü sógort.

PALINKÁS BÉLA
(Szombathely)

Kánikula

Amikor ezt a furulyázó latin szót egymás fülebe leheljük, rendszerint szakad rólunk az izzadság, s kellemes szaharai hangulat vesz erőt rajtunk. S helyünket is alig találjuk, mint a beduini a teve árnyékában.

Mintha kicsérítették volna a földgömböt valami óriási méretű olvasztókóvá, amely minket is magába akar szippantani. Csak lézenünk, vándorzunk és sóhajtozunk egymás előtt:

— Hü, de kutya meleg van!

S ebben a mondásban van is valami a tudós csillagászok szerint. Kánikula ugyanis akkor van, ha a Nagy-Kutya csillagkép legfényesebb csillaga, a Sirius, éppen az ég csúcspontján helyezkedik el. Akkor nekünk befellegzett, de nem eső, hanem hőség és szárazság alakjában. És egyszerre csak kutyául kezd állani a vetés, a rét, a barom és a gazda egész helyzete. Minden lesül a világon, csak szegény gazda sül föl összes jóra való igyekezetével, ha a jószág Isten nem könyörül rajta, aki még a csillagos ég Nagy-Kutya csillagzatának is Ura, Teremtője és Parancsolója.

Bizunk Benne. Ő a becületes munka értékelője. Ő adja a mindennapi kenyeret a dolgos kezek jutalmául. Az egész évi győzeletért. Az nem a Sirius leállásától függ, hanem a magyar gazdák törekvésétől s a magyar föld öserejétől. Ezt a kettőt pedig el nem hagyja az Isten, a magyarok Istene. A kánikula beleolvad a magyar aratás életadó tűzébe. A kaszapengésbe, az évenként megújuló feltámadásba...

MÉZES JÁNOS.

Elutasították Bethlen Istvánnak a románok elleni kérését. Bethlen István gróf, volt miniszterelnök, tudvalevően 1.300.000 lejes kárterítési pert indított a román állam ellen, birtoka és malma kisajátítása miatt. A kolozsvári tábla a kérését elutasította, ami újabb bizonyosága annak, hogy ma már nem történnek csodák; legalább is olyan csoda nem történik, hogy Romániában meg is fizessenek valamért. Ezt a jogszerű elvesznek egy magyartól...

Meghalt a Balaton volt kormánybiztos. Spur István gazdasági főtanácsos, volt balatoni kormánybiztos, nyolcvanéves korában június 11-én Budapesten meghalt. Az elhunyt nagy érdemei voltak a balatoni fürdők gazdasági megszervezésében.

Megjelent az Attila harmadik száma. A szép kiállítású és szépen fejlődő folyóirat változatos és mindvégig élvezetes tartalmából kiemelendők Timár József, Csizmadia Sándor, Medgyessy Katalin, Murgács Kálmán, Kiss János elbeszélései, Konec János, Csongrádi Sándor, Mecs Előd, Piam János, Harangodó Nagy András, stb. versei, a Széll Nemzetiség nemesi leírása és a különböző cikkek egész sora. A folyóirat történelmi és művészi képek díszítik. Előfizetési ára egy évre 5 P, félévre 3 P. Mutatványszámot készíttünk fel a kiadóhivatal, Bihar megye, Komádi.

Léghőmérséklet verseny és bemutató. Június 12-én reggel 7 óráig este 7-ig zajlott le a mátyásföldi repülőterén az első nemzetközi légtügyi mentőügyi konferencia keretében rendezett légtügyi verseny és bemutató. Óriási nézőközönség gyönyörködött a nádukn szokatlan és újszerű mutatványokban, amelyekben nem egy külföldi világhírűség vett részt. Bemutatták a repülőgépen való betegszállítását. A nézők fölött keringett az abszissz front hőse, egy olasz betegszállító Caproni-gép. Francia gépről előtűnően ugrott le a segélyhívó orvosa. A Magyar Vöröskereszt két Polkei-gépen mutatta be egy tökéletes kis tábori kórház teljes felszerelését. A magyar repülő is kiugrott a kórház személyzetét egy orvos, dr. Lohász Béla, egy ápoló és két feltűnően csinos, fiatal vöröskeresztes nővér: Tóth Margit és Medriásky Gabriella. Szép volt az egész és fölemelő érzést keltett. A versenyben megillik helyünket, bemutatónk jól sikerült. A magyarok helye van a Nap alatt. A levegőben is...

Trárú, a posta jó... Ismerjük a kedves régi dalárdák népszerű dalát a postásról, aki jó, s már itt is a dícső. És hozzá a levelet a szerelmestől. A távollevőtől, az eszedelkeve várt vendégtől. Trárú, futtunk mi is a karban buzgó igyekezettel. S följük most Pesterzsébeten s a vidék tuják a kürtöt a postások ujjára. Mert nehezen nyílt az ajtó. Nem hallották a postás zörgését a dolgozók, a gondnamerültek, a gyereksíviav részesei. Most meghallják a postás-kürtöt s egy levélhordó másfél óra munkalót takarít meg átlag naponta. Trárú, a posta jó. Kedves utjtás és hasznos is, ami fő...

Filléres gyorsvonatok. A MÁV igazgatósága június 20-án, a budapesti repülőlapon alkalmával Sátorfalujárhelyről, Nyiregyházaról, Pécs és Kaposvárról, Gyuláról, Szombathelyről, Szegedről és Győről indít Budapestre filléres vonatokat. Budapestről csak Szombathelyre indul ezen a napon filléres.

A mult évben negyvenmilliót jövedelmezett az idegenforgalom. Lapunkban több alkalommal foglalkoztunk az idegenforgalom jelentőségével, amely egyaránt fontos az egész ország minden lakójára. Most a székesfőváros Idegenforgalmi Irodája teszi közzé jelentését az 1936. esztendőről. Megtudjuk belőle, hogy az idegenek a mult évben negyvenmillió pengő összegű jövedelmet jelentettek hazánkban. Ez az összeg a kivitelünk nyolc százalékának felel meg. Mindenesetre tekintélyes közgazdasági számadat. De még több is. Erkölcsei és szellemi mérlege hatalmas erősségünk az egész világ szemében. Legyünk tisztában ezzel. Becsüljük meg nemzetünknek azokat az igazi barátait, akik nemcsak hogy önzetlenül közlekednek felénk, de a szívük mellett a szükeket is kinyitják.

Borszőkökút a párisi vilákiállításán. A francia bortermelők elhatározták, hogy egy borpavilont állítsanak fel s ebben egy szőkőkutat, amelyben víz helyett bor fog permetezni. Több ezer poharat rendeltek, amely a látogatóknak rendkívül olcsón rendelkezésre fog állni, hogy szomjukat oltassák. A francia szakajtó ezt, mint világraszóló újítást közli s vilákiállítás kellett most hozzá, hogy bemutassák, holott a krónika szerint Magyarországon már mintegy ötödfélszáz év előtt Hollós Mátyás királyunk lakodalma a budai várban két ilyen borszőkökút volt. Egyikből vörösbort, a másikból fehérbor szőkent s a medencékből kúpakkal s fűvegekkel meríthettek a vízéket, népbeliek ingyen és gratyáig. Nemkülönbön feljegyezték, hogy a király visegrádi palotakertjében is nagy ünnepek alkalmával ilyen bortukat permeteztek.

Halálra ítélték a rablógyilkos kötelelegényt. Ez év április elsőjén borzalmas kegyetlenséggel gyilkolta meg Aszodon Masznyik János kötelegyártólegény a szolgálatadóját, özv. Tóth Andrásné. A gyilkos az öregasszonyt vasrudal verte agyon. Utána kirabolta a lakást és Pestre szökött. Két nap múlva fogták el. Úgyben most ítékezett a pestvidéki bírvalvárszék. Masznyik Jánost kötélállal halálra ítélték. A gyilkos kegyelemért folyamodott.

Országos vihar halottakkal és sebesültekkel. A napok óta tartó nyomasztó kánikulát június 14-én országos eső és vihar váltotta fel. A fővárosra óriási esőtömeg zuhdott. A parlament és Kuria épületébe becsapott a villám. Halottjai is vannak a viharban. Hőmérsékletmérő közelében, Mártélyon a villám becsapott Szabó János földmives házába és agyonujtotta feleségét és kislányát. Kardos Anna tanyája kigyulladt a villámcsapástól és porráégett. Pécsnél az újjáalakítás alatt álló Belvárosi templom tornyába sujtott a villám. Pécs közelében az országuton ért egy társaság a vihar. Voicsek Istvánt egy diófa alatt ütötte agyon a villám, társai pedig, akik egy prészháza menekültek, súlyos égési sebeket szenvedtek. A vihar után a hőség kijutott. Az eső nem volt országszerte egyenletes és — sajnos — több helyen már nem segített a kiszikkadt vetésen.

Zenés Szent-István hét

Az évről-évre öröndetesen fokozódó idegenforgalom élénkítésére hazánk székesfővárosának hatalmas nemzeti, kulturális és erkölcsi adottsága a magyar nyár pompájába eső Szent István-hét, amelynek díszes és jelentősége állandóan emelkedik. Ebben az évben zenés Szent István-hét rendez a főváros, s erre a célra százezer pengőt irányoznak elő. Az ünnepi hét látványosságának gerince természetesen a Gyöngyösbokrétá marad. Ötvenöt csoport 1050 szereplővel vesz részt benne. Ezt a látványosságot fonják körül a tüzijátékok, a fényjátékok s a Duna partján hangszórával közvetített zenészek. Hatalmas templomi és szabadterji hangversenyek is lesznek. Ezeket kivül a székesfőváros különböző zenekarai a főbb pontokon térzenéket és kisebb hangversenyeket rendeznek.

Pásztornadarak érkeztek hazánkba. A Madártani Intézet közlése szerint a fekete- és barnakivirágúszinnel tarkozott pásztornadarak megérkeztek hazánkba. Rendes körülmények között Turkesztánban fészkelnek és csak akkor látogatnak a nyugati országokba, elsősorban Magyarországra, ha rendes hazajutni nincs elegendő táplálékuk. Legutóbb 1933-ban fészkeltek nálunk a karcagi téglagyárban, ahol ezernél több fiókat gyűrűzhettek meg, 1934-ben is nagyobb számban látogattak el hozzánk. A Madártani Intézet kéri a közönséget, hogy az érdekes madárrendek megjelöléséről szíveskedjen értesítést küldeni Budapest, II. Hermann Utó-u. 15. címre.

Reményi-díj a Zeneművészeti Fiskolán. Nagyszámú hallgatóság jelenlétében június 9-én tartották meg a Zeneművészeti Fiskolán az évi Reményi-díjas hegedűversenyt, amelynek díját, egy 1600 pengő értékű Reményi-hangverseny-hegedűt — dr. Dobányi Ernő főigazgató előnlökte alatt — a Fiskola tanárból alakult zsűri Farga Tibornak, Gábriel tanár növendékének ítélte.

Földregés volt a Felvidéken és a Tiszántolon. Június 10-én hajnalban földregés vonult végig hazánk északi és északi felén részén. Tályán, Mádán és Szerencsen észak-déli irányú földregészet éretek. Elég erős volt, egy percig tartott és morajlás kísérte. Tályán egy kőnény ledőlt, Sátorfalujárhelytől Sárospatakon, Bodrogoiászin és Ferenecn át is éretek erősebb földöltek a borsodi határig. Mindenütt erős morajlás is hallottak. Miskolcon néhány házról hullt le a vakolat. Hajdúhadászon a földregészel egyidőben egy ház kigyulladt s a tűz a szomszédos házakra is kiterjedt. Tízoldás közben újabb földölkezet észleltek erős morajlással. A Budapesti Földregési Observatórium készlekei közül földregészet jeleket mintegy 160 kilométer távolságig. A földmozgás 6 percig tartott.

Borzalmas tűzvész egy német pályaudvaron. Németország egyik legnagyobb pályaudvarán, Halle an der Saale-ban június 10-én hajnalban borzalmas tűz pusztított, amelynek az eddigi jelentések szerint nyolc haláleset áldozata van. Az anyagi kár ötmillió márká. A huszonöt ezer négyzetméternyi területen százhusz megrakott és negyvenöt üres teherkocsi, valamint négy teherautó és négyszáz tonna áru égett el. A pályaudvar teljesen a lángok martaléka lett. Az oltást rendkívül megnehezítette, hogy benzintartályok és savakkal töltött vaspalackok robbantak fel, amelyeknek repeszdarabjai messze repültek. A tűz keletkezésének okát még nem derítették fel. Valószínű, hogy a nagy hőségben százasvas palack robbant fel s lobbantotta lángra a sok gyúlékony anyagot.

A különbség

Schvarc fősvény és zsugori ember. Gazdag, de sohasem ad a szegényeknek semmit. A rabi egyszer ezért magához hívja és szemrehányást tesz neki.

— De rabi, — mondja Schvarc — én azért jó zsidó vagyok.

— Jó zsidó vagy, jó zsidó vagy, — rázza a fejét a rabi — de tudod-e, mi a különbség egy zsidó és egy jó zsidó között?

— Na, mi?

— Ami a madár és a jó madár között.

Mindenki családott a Népszövetségben

Egy angol lap, Magyarország és a népszövetségi reform cím alatt érdekes cikket közöl Bethlen István gróf tollából. Az illusztris cikkíró megállapítja, hogy gyűzők és legűzők, — noha különböző okokból — egyaránt családottak a Nemzetek Szövetségében és annak reformját szükségesnek tartják. A gyűző államok azért tartják szükségesnek a népszövetségi reformot, mivel az utóbbi évek eseményei után a genfi intézmény képtelennek mutatkozott arra, hogy megakadályozza a háborút és a fennálló területi viszonyok megváltozását.

A legyűzött államok szempontjából pedig azért értékelten a mai Népszövetség, mert alkalmatlanul mutatkozik az igazságtalanságok kiküszöbölésére és a szükségesnek látszó változások békés keresztülvitelére.

Két ellenkező irány fog tehát érvényesülni a Népszövetség küszöbön álló megreformálása idején: a győztesek úgy szeretnék majd átalakítani a Népszövetséget, hogy az a szankcionáló elv továbbfejlesztésével fokozottabb mértékben biztosítsa a fennálló rendet, úgy, amint azt a bé-

keszerkedések megteremtették. A legyűzött csoportja viszont arra fog törekedni, hogy a szükségesnek vélt békés továbbfejlődés lehetőségét biztosítsa. A két szembenálló erőcsoport közt kompromisszum nélkül megoldás alig lesz található. Gyanú atmoszférának kell jönnie, amelyben egy népszövetségi reform keresztülvihető. Elsősorban a fennálló népszövetségi eljárás nehézségeit és visszaéléseit kell megszüntetni. Magyarországon elkeseredést keltett, hogy a 19. szakasz alkalmazása érdekében Genfben semmi sem történt. A kisebbségi panaszok elbírálására hivatott Hármask Tanács minden indoklás nélkül papírkosárba dobhatja a petíciókat.

Magyarország tehát elsősorban a kisebbségvédelem biztosítását, a békés fejlődést biztosító 19. szakasz életrehívását és végül szuverenitásának alapokmány nyolcadik szakasza értelmében jogos elismerését kívánja.

A Népszövetség szellemének ilyen irányban való megreformálásában Magyarország őszintén hajlandó közreműködni.

Az Alföld

Csillogos éjszakák zenéje,
Kis pástortüzek, mülő képek,
Suttogó szello, virágillat!
Mint tiszta gyöngyök, csodaszépek.

Perzselő napfény, délibábos,
Nyomkaldos magyar róna,
Dolgos magyar kéz, szépen csendő,
Kék égre törő maubar nóta.

Ez vagy te, Alföld; néma bánat,
Vagy égő fénnel kelő hajnal,
Sok szépséggel elbűvöltél
S most én dicselek szép szavakkal.

BONNYAY MIHÁLY
(Szony)

TANÁCSADÓ

Kérdés: Mi van az amerikai magyordal? A közelmúltban kétféle is ottasan termeléséről és gondolat, hogy majd én is megpróbálom, de nem tudtam venni, nemcsak itt Algyőn, de Szegeden sem. (A. L., Algyő). — **Felelet:** Kétlen ekkiben (Az amerikai magyordal) adjuk meg a választ. Vetőmagért forduljon a m. kir. Névenytermelési Kísérleti Állomáshoz.

Kérdés: 1. Mi a címe Ny. A. B. J., H. K. G. K. J. úrnak? 2. Hol szereshetnek amerikai magyordal vetőmagot? 3. Milyen messzire lehetnek meggyentől a szomszéd járt? 4. Miért olyan ki Csehországnak lovakat? 5. Milyen állatorvosi munkák kaphatók? (A. I., Algyő). — **Felelet:** 1. Címek megállapítására nem vállalkozhatunk, tessék az illetőknek címzett levelet azoknak a lapoknak a címére megküldeni, amelyekben írásként olvasta. 2. Legközelebb válaszolunk erre a kérdésre. 3. Attól függ, hogy belső vagy külső területről van-e szó, de főleg attól, hogy a közlés. Illetve váromegye hogyan szabályozta a kérdést. A távolság általában 1 méter. Tessék különben a jegyző úrnál érdeklődni a vonatkozó szabályrendelről megfelelő rendelkezése felől. 4. A helyzet az, hogy ha mi nem szállítanánk, máshol fedeznek szükségleteiket és tenyésztesz gazdánk elemének ettől a meglehetősen kedvező értékesítési lehetőség.

Kérdés: Apósom halálakor feleségem nővére feleségemmel olyan osztályos egységet kötött, hogy feleségem örökségét fejében 900 pengő kifizet. Most a felosztás megtörténtje azaz, hogy apósom 1914-ben 500 forintot kölcsön adott és ezt kivonja beszámítani a most vállalt 900 pengőbe, holott az osztályos egység kötelezők ezt is figyelembe vették. (D. M., Prügy). — **Felelet:** Ha apósa halálakor köztől osztályos egység szerint feleségének testvére 900 pengő kifizetésére kötelezte magát az Önök örökségének egyenértékűként, akkor ezt utóbb meg nem tagadhatja és amennyiben ő nem fizet, perrel követelheti.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

gyerek, aki még csak hírből ismeri. Az orvosok azt mondják, hogy a fejlődő gyerek szervezetének olyan szükséges, mint a fiatal csemetének a nap-sugár. Tehát hogyan juthat hozzá a nép, amikor a napszám legtöbb helyen 80, 1.10 pengőre megy napkelte-től vakulásig, ugyanakkor pedig a fehér cukor ára 1.40 pengő körül mozog. Az a szegény ember, aki verejtékes munkával egy nap alatt csak egy pengőért kereshet, nem adhat 1 kg cukorra 1.40-t, mert hiszen abból a vékony keresetből kell családjával eltengetni. Mit tesz tehát? Nem vesz fehér cukrot gyerekeinek, mert nem vehet. Az eredmény a száraz kenyér, térszertevesen, görhén, tokón, répán tengődő gyereksereg elsorvadása. Nem folytatom tovább. Szerkesztő Ur, mert panasz anyai van nálunk, mint tőpartján a fővény. Csak arra kérem, tegye közzé soraimat a mi kedves lapunkban, a Vasárnap-ban, hogy

a kartel né dugja ki szemünket egy pár mázsa ingencukorral, mert ez csak anyai, mint egy sóhajzás, hanem szállítsa le az árát úgy, hogy meg is tudjuk venni.

Az igaz, hogy így kevesebb haszon vándorol a kartel zsebeibe, de talán megállíthatjuk vele a falu pusztuló fiatalságát, amely cukorhiányában hovatovább olyan satnya lesz, hogy nem bírja el a fegyvert sem.

Ugy vélem: hogy a cukorkartel érdekeinel talán mégis csak előbbre való a nemzet jövője.

Tisztelettel
Varga József
kiszgazda.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ!

Tisztelettel kérjük azokat az igen tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése június hó 30-án lejárt, hogy a csatolt befizetési lap felhasználásával az előfizetési díjat szíveskedjenek beküldeni, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

ELŐFIZETÉSI DIJAINK:

Negyedévre 1 P
Félévre 2 P
Égész évre 4 P

A VASÁRNAP kiadóhivatala.
Budapest, V. Balthory-utca 24.

Az „ANGORASZÖVETSÉG” közleményei

Saját érdekében kérünk mindenkit, hogy különös gondossággal járjon el a gyapjú kezelése és megőrzése terén. Rendkívül fontos ez, különösen most, a nagy melegekben. Azt már közöltük, hogy a lenyirt gyapjú csomagolása és elhelyezése úgy helyes és kívánatos, hogy nagyobb dobozba, vagy körülbelül 10 kg-os üzleti papírzacskóba gyűjtjük, lehetőleg külön-külön, tisztán fél kg. súlyban. Természetesen, csak egész lazán és semmiesetre sem összepréselve kerüljön a gyapjú a dobozba, vagy papírzacskóba. Az így megtöltött doboz vagy papírzsák nyílását ragasszuk le. A gyapjucsomagokat csakis hűvös, levegős helyen rakdózzuk el, még pedig úgy, hogy a csomagok közé (de nem bele) hintsünk el Globolt, mert az angora gyapjú — lévén a legfinomabb gyapjú — a legnagyobb veszélynek van kitéve a molylepke részéről. Amennyiben egy gyapjuszállítványban a molylepke legkisebb nyoma, sőt csak petéje található, úgy nincs az a beföldi, vagy külföldi cég, amely hajlandó volna ezt átvenni.

Többek érdeklődésére közöljük, hogy az állatokat semmiesetre se fogjuk meg és emeljük fel a fülüknél, mert a fül a gyakori fogdosás által megtörik, lekonul és fájdalmat okoz az állatnak. Leghelyesebb az állatot a hátán levő bőrnél, a fejétől körülbelül egyharmadnyi távolságra megfogni.

Többen érdeklődnek egy nemcsak az angora tenyésztéssel, hanem az összes nyulifajták tenyésztésével foglalkozó szakmunkáról. Andrassovich Géza gazdasági főtanácsos: „Házinyul-tenyésztés, gerzena és angoragyapjú termelés” című szakmunkája az összes házinyul-fajlakkal a legbehatóbban foglalkozik és mindenre vonatkozóan a legkimerítőbb utmutatókat tartalmazza. A könyv portálva együtt 3 pengő, kapható az összeg előzetes beküldése mellett Szövetségünknek.

Nem közérdekű levelekre mindig külön lapon, vagy levélben válaszolunk.

REJTVE NYEK

1. Szórejtvény.

szobaberendezés igavonó
(u=1)

(Beküldte Nagy György Gálosföld)

2. Szórejtvény.

forma vigad
(-m)

(Beküldte Takács András Kocseről)

3. Szórejtvény.

bagoly os
(v=b)

(Beküldte Békési László Zatakkoppányból)

A rejtvények megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával együtt a 28-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények megfejtését tíz napon belül ötvenfeljuttassák el hozzánk, mert az elkésve érkezett megfejtők nevét nincs módunkban közölni.

A 22-ik számban között rejtvények megfejtése:

1. Szórejtvény: Paripa. 2. Szórejtvény: Házipétek. 3. Szórejtvény: Boró.

Megfejtők: Vezér Emil, Ifj. Pállinger Ferenc, Ifj. Baranyi János, Hamar Izabella, Mátyus Imre, Végh Jenő, Günther Ferenc Nagy Imre, Bessenyei Gyula, Varga Anna, özv. salfai Szita Béláné és fia, István.

Jutalomkönyvet nyertek: Hamar Izabella (Bony) és Nagy Imre (Hajdúszoboszló).

A 24-ik számban között rejtvények megfejtését és a jutalomnyertesek nevét jövő héten közöljük.

Olcsó cukrot a falusi gyermekeknek

Az alábbi levelet hozta számunkra a posta:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Sok szó esik mostanában falusi népünk egészségéről. Oka ennek az, hogy a falu beteg, emberei, főleg gyermeki sorvadnak. Elnézem a mi falunkban a jövő nemzedéket. Sápadt, véna, rozsoló táplált, gyenge, görhész. Olyanok ezek a gyerekek, mint a koravén öreg. Megmóhósodott fiatal hajtások, amelyek máris fergések, mint hernyós fán a virág.

Mi úgy tanultuk az iskolában, azután az életben is igen sokszor szavalták nekünk szép beszédekben, hogy a nemzet fáján a gyermek a virág és a gyümölcs.

De az is, hogy ha ez a gyümölcs ferges, akkor idő előtt lehull, elpusztul.

Mindent a gyermekért! Ez lett utjabban a jelszó. Nagyon helyes, mert hiszen csak a népes, szaporá nemzetek tudják megélni az iramot. Azt is hallottam, hogy az emberbőség nemcsak gazdasági erőt jelent, hanem politikai hatalmat is, mert csak az erős nemzetek bízhatnak magukban, mert ezek a jövő.

Ez az elmélet. Boldog népek azok, ahol a beszéd és a cselekedet teljesen fedik egymást. De nálunk a gyakorlat, az élet, mást mutat. Mindenki a falut menti, a falut akarja felfedezni. Kötegetek irnak a falusi nép megsegítéséről, sokszor avatott, de legtöbb-ször avatlatlan emberek, akik csak vasárnapi kirándulásból ismernek benünket, azután úgy eresztik magukból a sok mondanivalót, mint pók a szálat. Sok zengő érc és pengő cibalmol. Ha néha felvetődik egy okos gondolat, olyan amilyenre életünkben szükség van, az is megfeneklik és mielőtt valóra válnék: elbukik. Pedig segíteni kellene falusi népünkön, mert tény, hogy egyszer ilyen zivatros időkben összerúszulnának azok a viharcsarkok, amelyek mindenfelé egyre jobban fedetnek a szegényeség szelének nyomása alatt a pusztító villámokat, föld-rengést idézhetnek elő.

A napokban, igen tisztelt Szerkesztő Ur, megint azt olvastuk, hogy a falu gyökerét rágja a sok néphettség. Okok között első helyen szerepel, hogy nem tudunk olcsó fehér cukorhoz jutni.

Van a falunkban igen sok olyan

